

แนวทางการใช้ยาปฏิชีวนะอย่างสมเหตุผลในโรคท้องร่วงเฉียบพลัน เครือข่ายสาธารณสุขจังหวัดสุราษฎร์ธานี

โรงพยาบาลสุราษฎร์ธานี
กระทรวงสาธารณสุข

คณะกรรมการขับเคลื่อนการส่งเสริมการใช้ยาสมเหตุผล
เครือข่าย RDU จังหวัดสุราษฎร์ธานี ปรับปรุง ตุลาคม ๒๕๖๕

Acute Diarrhea (AD) หมายถึง ภาวะที่มีอุจจาระเหลวกว่าปกติอย่างน้อย 3 ครั้งต่อวัน หรือ ถ่ายอุจจาระเป็นน้ำอย่างน้อย 1 ครั้ง โดยมีอาการไม่นานกว่า 2 สัปดาห์

กรณีที่ไม่ให้ยาปฏิชีวนะ

- ผู้ป่วยอุจจาระร่วงเฉียบพลันที่ไม่มีไข้
- อาหารเป็นพิษ มีอาการอาเจียนเป็นอาการเด่น

- การให้สารน้ำ**
เช่น ORS, IV fluid
- ยาเหลือปิดสมุทร (500 mg/capsule)**
- ผู้ใหญ่: 2 cap ทุกๆ 3 ชั่วโมง ไม่เกิน 5 ครั้ง
 - ผู้ป่วยอายุ 6-15 ปี: 1 cap ทุกๆ 3 ชั่วโมง ไม่เกิน 5 ครั้ง
 - เด็กอายุ < 6 ปี: ไม่แนะนำ
- ให้ยาตามอาการ**
เช่น ยาลดไข้ ยาลดการหดเกร็งของลำไส้

กรณีที่ต้องให้ยาปฏิชีวนะ

ควรให้ยาปฏิชีวนะในผู้ป่วยที่เป็น

- ผู้สูงอายุ
- เด็กอายุน้อยกว่า 3 เดือน
- ผู้มีภูมิคุ้มกันบกพร่อง
- ไข้สูง
- มีลักษณะทางคลินิกของ sepsis

ควรพิจารณาให้ยานาน 3-7 วัน

Ciprofloxacin (500 mg/tab)

- เด็ก: 15 มก./กก. วันละ 2 ครั้ง ไม่เกิน 1,500 มก./วัน
- ผู้ใหญ่: 500 มก. วันละ 2 ครั้ง

Ceftriaxone (2 gm/vial)

- เด็ก: 50-100 มก./กก. ฉีดวันละครั้ง ไม่เกิน 1.5 กรัม/วัน
- ผู้ใหญ่: 1-2 กรัม ฉีดวันละครั้ง

ผู้ที่เป็น/สงสัย shigellosis

- ถ่ายมีมูกเลือด
- ปวดบิด/tenesmus

ควรพิจารณาให้ยานาน 3-5 วัน

Norfloxacin (10 mg/ml syr; 100, 400 mg tab)

- เด็ก: 7.5-10 มก./กก. วันละ 2 ครั้ง ระยะเวลา 3-5 วัน
- ผู้ใหญ่: 400 มก. วันละ 2 ครั้ง ระยะเวลา 3-5 วัน

ผู้ที่สงสัยอหิวาตกโรค

- ถ่ายน้ำเหลวคล้ายน้ำข้าวขาว
- กลิ่นเหม็นมาก (fishy odor) หรือในช่วงที่มีอหิวาตกโรคระบาดในพื้นที่

ควรพิจารณาให้ยานาน 3 วัน

Norfloxacin (10 mg/ml syr; 100, 400 mg tab)

- เด็ก: 5-10 มก./กก. วันละ 2 ครั้ง ระยะเวลา 3-5 วัน
- ผู้ใหญ่: 400 มก. วันละ 2 ครั้ง ระยะเวลา 3-5 วัน

Doxycycline (100 mg cap)

- เด็กโต (8 ปีขึ้นไป) และผู้ใหญ่: 100 มก. วันละ 2 ครั้ง

ผู้ป่วยที่สงสัยการติดเชื้ออื่นที่มีไข้ > 38°C

Norfloxacin

- เด็ก: 5-10 มก./กก. วันละ 2 ครั้ง ระยะเวลา 3-5 วัน
- ผู้ใหญ่: 400 มก. วันละ 2 ครั้ง ระยะเวลา 3-5 วัน

หากได้ **Norfloxacin** แล้วอาการไม่ดีขึ้น อาจเกิดจากเชื้อ *Campylobacter spp*

Erythromycin (250 mg tablet)

- เด็ก: 10 มก./กก. วันละ 4 ครั้ง นาน 7 วัน
- ผู้ใหญ่: 500 มก. วันละ 2 ครั้ง นาน 5 วัน

หรือ **Azithromycin (200 mg/5ml; 250 mg capsule)**

- เด็ก: 10 มก./กก. วันละครั้ง นาน 3 วัน
- ผู้ใหญ่: 500 มก. วันละครั้ง นาน 3 วัน

ผู้ป่วยอุจจาระร่วงเฉียบพลันที่ตรวจพบเชื้อ Entamoeba histolytica

Metronidazole (400 mg tab)

- เด็ก: 35-50 มก./กก./วัน แบ่งให้วันละ 3 ครั้ง
- ผู้ใหญ่: 500-750 มก. วันละ 3 ครั้ง นาน 5-10 วัน พร้อมอาหาร

* ห้ามใช้ยาบรรเทาอาการอุจจาระร่วงที่มีส่วนผสมของยาปฏิชีวนะ furazolidone, nifuroxazide, phthalylsulfathiazole, neomycin, colistin

**ผู้ป่วยอุจจาระร่วงเฉียบพลันที่อาการแย่ลง หลังรักษา 2-3 วัน หรือยังไม่ดีขึ้นใน 3-4 วัน ควรกลับมาพบผู้รักษา

นัดติดตามอาการ 1 วัน
ให้คำแนะนำ หากอาการแย่ลง หลังการรักษา 1-2 วัน หรือยังไม่ดีขึ้นใน 3-4 วัน ควรกลับมาพบผู้ทำการรักษา